

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

25.9.2007

B6-0366/2007

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2

Esitaja(d): Ana Maria Gomes, Alain Hutchinson ja Marie-Arlette Carlotti

fraktsiooni PSE nimel

EJKP operatsioon Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigis

Euroopa Parlamendi resolutsioon EJKP operatsiooni kohta Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigis

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse konflikti Dārfūris ja selle laiemat piirkondlikku mõju eelkõige Tšaadi idaosale ja Kesk-Aafrika Vabariigi põhjaosale;
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 31. augusti 2006. aasta resolutsiooni 1706, milles rõhutati, et kestva rahu saavutamiseks Dārfūris tuleb tähelepanu pöörata piirkondliku julgeoleku aspektidele;
- võttes arvesse üldasjade ja välissuhete nõukogu 23.–24. juuli 2007. aasta istungi järeldusi, milles paluti pädevatel asutustel jätkata kavandamist, et Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika raames saaks teha võimaliku otsuse vaheoperatsiooni kohta, millega toetatakse ÜRO mitmemõõtmelist kohalolekut Ida-Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigi kirdeosas, et parandada nende piirkondade julgeolekut;
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 31. juuli 2007. aasta resolutsiooni 1769(2007), millega loodi esialgu 12 kuuks Aafrika Liidu ja ÜRO ühisoperatsioon Dārfūris (UNAMID);
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri poolt 10. augustil 2007. aastal esitatud aruannet, milles soovitati mitmemõõtmelist kohalviibimist Tšaadi idaosas ja Kesk-Aafrika Vabariigi kirdeosas, et suurendada põgenike ja ümberasustatud isikute julgeolekut, lihtsustada humanitaarabi osutamist ning luua nendes piirkondades ülesehitamiseks ja arenguks sobilikud tingimused;
- võttes arvesse Arushas 3.–6. augustini 2007 toimunud kohtumist rahu saavutamise kohta Dārfūris;
- võttes arvesse rahvusvahelise üldsuse ja Tšaadi riigipea president Idriss Deby Itno juuresolekul toimunud poliitilise kokkuleppe allakirjutamist N'Djamenas 13. augustil 2007, mille eesmärk on demokraatliku protsessi tugevdamine Tšaadis kõikide asjaomaste Tšaadi koalitsiooni- ja opositsiooniparteide osavõtul;
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu eesistuja 27. augusti 2007. aasta avaldust, milles kinnitati valmisolekut ÜRO missiooni käivitamiseks Tšaadis ja tervitati ELi kavatsust seda toetada EJKP sõjalise missiooniga;
- võttes arvesse nõukogus 10. septembril kirjaliku menetluse teel vastu võetud kriisiohjamise kontseptsiooni;
- võttes arvesse oma 12. juuli 2007. aasta resolutsiooni olukorra kohta Dārfūris;

- võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 2,
- A. arvestades, et Dārfūri konflikti ja selle piiriüleste tagajärgede tõttu elab praegu Tšaadi idapiiril Sudaaniga asuvas 12 laagris umbes 238 000 põgenikku Sudaanist, 44 600 põgenikku Kesk-Aafrika Vabariigist ja 170 000 riigisisest ümberasustatud isikut;
- B. muretsedes julgeoleku olukorra pärast Tšaadi idaosas, mis on alates 2006. aastast halvenenud Tšaadi julgeolekujõudude ja Tšaadi mässuliste vaheliste kokkupõrgete ning Janjaweedi relvastatud vägede ja Sudaanist pärinevate relvastatud rühmituste kohtuväliste hukkamiste tõttu, millele tuleb lisada banditism ja humanitaarorganisatsioonide ründamised;
- C. arvestades, et Sudaani mässuliste jõud on rünnanud ka Kesk-Aafrika Vabariigi kirdeosa tsiviilkogukondasid;
- D. arvestades, et osana ülemaailmsest ja piirkondlikust lähenemisest tuleb kaasa aidata julgeoleku tagamisele Dārfūri konfliktipiirkonnas;
- E. arvestades, et kõnealune EJKP operatsioon peaks moodustama osa ELi kohustuste üldisest raamistikust Dārfūri konflikti lahendamise toetuseks, pöörates tähelepanu selle konflikti naaberriike destabiliseerivale mõjule;
- F. arvestades, et pikaajalise stabiilsuse saavutamiseks Sudaanis, Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigis on vaja austada inimõiguseid, õigusriigi põhimõtteid ja head valitsemistava;
- G. võttes teadmiseks piirkondlike osaliste jõupingutused lahenduse leidmiseks Tšaadi sisekonfliktile rühmitustega, kes ei kirjutanud alla eelmisele kokkuleppele, ning uskudes, et rahvusvaheline üldsus peab ergutama ja rahastama algatust kogukondadevahelise konflikti lahendamiseks vajalike mehhanismide taastamiseks, tagamaks rahu ja soodustamaks vabatahtlikku tagasipöördumist;
- H. arvestades, et mitmed ELi liikmesriigid on juba väljendanud nõusolekut operatsioonis osalemiseks ning et samuti on ette nähtud kolmandate riikide osalemine;
- I. arvestades, et Tšaadi ja Kesk-Aafrika Vabariigi ametivõimud on ÜRO peasekretärile kinnitanud oma nõusolekut ELi mitmemõõtmeliseks missiooniks,
 1. on seisukohal, et ELi ja ÜRO kooskõlastatud jõupingutused võivad kaasa aidata selliste tingimuste loomisele, mis võimaldaksid Dārfūri, Tšaadi idaosas ja Kesk-Aafrika Vabariigi põhjaosa laiemat piirkonda hõlmava konflikti eri osalistel leida poliitiline lahendus, mis teeks lõpu piirkonnas valitsevale ebakindlusele, hõlbustades seega põgenike ja riigisisest ümberasustatud isikute vabatahtlikku tagasipöördumist nende päritoluküladesse;
 2. tunneb heameelt selle üle, et kõik Tšaadi asjaomased poliitilised parteid kirjutasid N'Djamenas 13. augustil 2007 alla kokkuleppele, mille eesmärk on demokraatliku protsessi tugevdamine Tšaadis;

3. tunneb heameelt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1769(2007) üle, millega antakse luba Aafrika Liidu ja ÜRO 26 000 sõdurist ja politseinikust koosneva väeüksuse saatmiseks Därfüri, mis koos ÜRO politseiüksuse saatmise ja kavandatud EJKP operatsiooniga Tšaadi idaosas ja Kesk-Aafrika Vabariigi põhjaosas aitab kaasa rahu saavutamisele kogu piirkonnas;
4. toetab ÜRO peasekretäri Ban Ki-Mooni püüdlusi leida Därfüri konfliktile lahendus läbirääkimiste teel, edendades kontakte Sudaani ametivõimude ja erinevate mässuliste rühmituste vahel;
5. kordab oma toetuseavaldust poliitilise protsessile, mida vahendavad Aafrika Liit ja ÜRO, ning kõikide algatuste täielikule koordineerimisele Aafrika Liidu ja ÜRO erisaadikutega;
6. tuletab meelde, et ükski rahuvalvemissioon Tšaadi idaosas ja Kesk-Aafrika Vabariigi põhjaosas ei saavuta edu ilma tõelise lepitusprotsessita; kutsub seega Tšaadi ja Kesk-Aafrika Vabariigi valitsusi üles algatama riigis kõikehõlmavat poliitilist dialoogi; samuti kutsub rahvusvahelist üldsust üles jälgima tehtud edusamme ja võtma pikaajalisi kohustusi kestva rahu ja julgeoleku tagamiseks kõnealuses piirkonnas; soovib seega, et ELi väe jõududesse kaasataks arvestataval hulgal inimõiguste, õigusriigi põhimõtete ja poliitiliste küsimuste alaseid töötajaid, kes saaksid kohapeal rahuprotsessi lihtsustada;
7. toetab seoses sellega EJKP sõjalise operatsiooni käivitamist Tšaadi idaosas ja Kesk-Aafrika Vabariigi põhjaosas, et tagada julgeolek nendes piirkondades, aidates sellega suurendada Aafrika Liidu ja ÜRO Därfüri-operatsiooni tõhusust ning toetades ÜRO politseijõudusid, kes tuleks saata Tšaadi idaossa koolitama ja juhendama sealsete laagrite ja külade valvamise ja piirialade kontrolliga tegeleva hakkavaid kohalikke politseijõudusid;
8. võtab teadmiseks, et sõjaline operatsioon, millesse võidakse kaasata kuni 4000 sõdurit, kestab ühe aasta ning et poole aja möödudes viiakse läbi selle hindamine;
9. soovib, et Tšaadi idaosas ja Kesk-Aafrika Vabariigi põhjaosas toimuv EJKP sõjaline operatsioon, mille eesmärk on tagada vajalikud julgeolekutingimused humanitaartegevuse võimaldamiseks, vastaks järgmistele tingimustele:
 - a) Euroopa väeüksus (EUFOR) peaks toimima hoiatajana, mis tähendab, et tal peavad olema VII peatüki kohaselt tugevad volitused ja selged tegutsemisreeglid, mis võimaldaksid vajadusel jõu kasutamist muuhulgas ennetava tegevuse kaudu, eriti rünnakutes tsiviilisikute, laagrite, külade ja humanitaartöötajate vastu ning enesekaitseks, selleks et:
 - aidata kaitsta ohustatud tsiviilisikuid, eriti põgenikke ja ümberasustatud isikuid;
 - lihtsustada humanitaarabi kätetoimetamist ja humanitaarabi töötajate vaba liikumist;
 - aidata kaitsta ÜRO töötajaid, valdusi ja varustust;
 - lõpetada piiriülesed rünnakud, tagades julgeoleku Sudaani ja Tšaadi piiril;
 - b) samuti peab EUFOR tegutsema rangelt neutraalselt ja erapooletult, hoidudes

sekkumast valitsusasutuste ja mässuliste rühmituste vahelisse võitlusse;

- c) EUFORi koosseis peaks olema mitmekülgne ning liikmesriigid peaksid moodustama võimalikult kiiresti vajalikud üksused;
 - d) võimaliku agressori hoiatamiseks ning militaarvägede ja humanitaarabi töötajate selgeks eristamiseks peab EUFOR olema nähtav ja tal peab olema nõuetekohane varustus; ta peab suutma läbi viia pikki patrullreide soomukite ja helikopteritega (sealhulgas lahinghelikopteritega);
 - e) tõhusaks tegutsemiseks peab EUFOR olema suuteline koguma kiiresti vajalikku teavet mistahes võimaliku ohu kohta; selleks peab EUFOR olema suuteline kasutama asjakohaseid vahendeid ja ressursse;
 - f) eriolukorras peab EUFOR suutma saata oma sõdureid sinna, kus neid vaja on; mobiilsus on selle operatsiooni õnnestumise peamine tegur; liikmesriigid peavad seega EUFORi varustama transpordihelikopteritega, mis võimaldaksid kiiret reageerimist mistahes ohule, suurendades seeläbi selle hoiatavat rolli;
 - g) järgides täielikult rahvusvahelise humanitaarõiguse põhimõtteid, ei tohiks EUFOR olla kaasatud ega sekkuda Tšaadis ja Kesk-Aafrika Vabariigis esindatud valitsusväliste organisatsioonide teostatavatesse ülesannetesse, et neid mitte ohustada;
 - h) EUFOR peab saavutama tõhusa koordineerimise UNAMIDiga, et tagada tema vastutusalas oleva piirkonna julgeolek kõige tõhusamal moel;
 - i) enne EUFORi saatmist tuleb koos vastuvõtivate riikidega määratleda selge üleandmisstrateegia; see lahkumisstrateegia, mis peaks algusest peale tagama EUFORi asendamise muude rahvusvaheliste jõududega, tuleks vajadusel läbi vaadata pärast kuue kuu möödumist tehtavat hindamist, et tagada mandaadi edukas lõpuleviimine ja saadetud sõdurite julgeolek;
10. palub nõukogul parlamenti eelkõige julgeoleku ja kaitse allkomisjoni kaudu korrapäraselt teavitada operatsiooni kavandamise ja juhtimise erinevatest etappidest, sealhulgas omandatud kogemuste analüüsimisest;
11. peab kahetsusväärseks, et kõnealust EJKP operatsiooni ei ole võimalik paljudel põhjustel juhtida hiljuti loodud Euroopa Liidu operatsioonide keskusest; loodab, et selline olukord muutub uue reformilepinguga, mis peaks muuta EJKP tõhusamaks;
12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ÜRO peasekretärile, Aafrika Liidule ning AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee kaasesimeestele.